

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Det Radikale Venstres Program : Det Radikale Venstres Arbejdsprogram af 1916

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1918

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Kommentar: Programmet vedtaget paa Landsmødet i Odense 20. og 21. Maj 1905 og Arbejdsprogrammet er vedtaget paa Landsmødet i København den 20. og 21. Maj 1916

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

Det radikale Venstres Program,

Vedttaget paa Landsmødet i Odense

20. og 21. Maj 1905

og

Det radikale Venstres Arbejds- program af 1916.

Vedttaget paa Landsmødet i København

den 20. og 21. Maj 1916.

Næstved.
Venstrebladets Trykkeri.
1918.

I.

Danmark erklærer sig vedvarende neutralt.

Danmark støtter og fremmer de hjemlige og internationale Bestræbelser for Fred og Ret, særlig ved Indgaaelse af Voldgiftstraktater.

Hærens og Flaadens Hovedopgave er som Grnæse- og Søpolitivagt at varetage Landets Neutralitetspligter. Militærudgifterne nedbringes til, hvad dette Formaal nødvendigt kræver.

København erklæres for en aaben By. Den bestaaende Fæstning nedlægges.

II.

En Forfatningsforandring gennemføres i Juni-Grundlovens Aand. Den privilegerede Valgret til Landstinget afskaffes. I vigtige Spørgsmaal gives Adgang til direkte Folkeafstemning.

Valgret indtræder med Fuldmyndighed. Fattighjælp ydet paa Grund af Sygdom og Arbejdsløshed berøver ikke Valgret. Kvinder faar kommunale og politiske Rettig-

heder lige med Mænd, Tyende lige med andre Borgere.

En retfærdig Ordning af Folketingsvalgkredsene gennemføres ufortøvet enten ved en Grundlovsændring eller ved Opfyldelse af Grundlovens Bud. Fremtidige Ændringer i Valgkredsinddelingen sker efter faste Regler. Omvalgssystemet med Kommuneafstemning indføres.

En Ministeransvarlighedslov gennemføres.

De kommunale Raad vælges ved hemmelig Afstemning med lige og almindelig Valgret og Forholdstal.

Kommunernes Selvstyre udvides, særlig med Hensyn til Beskatning og i Forholdet til Amdsraad og Regering. Byraadene vælger selv Borgmestre. Hvor Kommunevalgernes Flertal forlanger det, skal vigtige Sager forelægges aarligt Kommunestævne.

Rang, Titel og Ordensvæsen afskaffes.

III.

Ved Paaligningen af de fornødne Skatter tilstræbes en Formindskelse af den bestaaende økonomiske Ulighed.

Indkomst- og Formueskatten saavel som den kommunale Beskatning ændres med dette Formaal for Øje. Ejendomsskylden omdannes under Hensyn til Principerne

for en Grundværdibeskatning. Naar offentlige Foranstaltninger medfører en Stigning af Grundværdien, sikres der Kommune og Stat Andel i Værdistigningen.

Arveafgiften gøres progressiv.

Finanstolden paa de almindelige Livsfornødenheder og Raastøer nedsættes efterhaanden, indtil den ganske kan bortfalde.

Beskyttelsestolden ophæves planmæssig gradvis med billigt Hensyn til bestaaende Erhverv.

Overfor de Virksomheder, der er faktiske eller retlige Monopoler, værnes Samfundets Interesser, om fornødent ved Virksomhedernes Overtagelse af Kommune eller Stat.

Der oprettes et Ministerium for Handel, Skibsfart, Haandværk og Industri.

IV.

Den bestaaende økonomiske Ulighed formindskes gennem en planmæssig social Reformlovgivning.

Oprettelsen af selvstændige Husmandsbrug fremmes ved Indførelsen af offentligt Arvefæste under betryggende Brugsvilkaar. Lodderne gøres som Regel saa store, at de drevne som almindelige Markbrug kan sikre Brugeren en økonomisk selvstændig Tilværelse. De tilvejebringes

ved Udstykning af Jord, som Stat og Kommune ejer eller indkøber hertil.

Ved Lovgivning om Len, Stamhuse og Fideikommisgodser sikres Samfundets Interesse i Ordningen af Jordbesiddelsen og dets Andel i disse Værdier.

Der ydes Bidrag af Kommune eller Stat eller af begge i Forening til Forsikring mod Arbejdsløshed.

Lovgivningen om Ulykkesforsikring udvides til alle Arbejdere i By og paa Land.

Forsikring mod vedvarende Arbejdsudygtighed indføres.

Staten gaar som Arbejdsgiver i Spidsen for en Begrænsning af Arbejdstiden. Hvor Arbejdets Natur kræver det, begrænses Arbejdstiden ved Lov.

Tyendeloven ophæves og erstattes med en human Lovgivning.

Loven om Alderdomsunderstøttelse forbedres. Det umiddelbare Understøttelsesprincip bevares. Der indføres faste Minimumstakster.

Statens Omsorg for forsømte Børn gennemføres i videst muligt Omfang.

Skærpet og mere omfattende sanitært Tilsyn med Boliger og Næringsmidler tilvejebringes.

Staten yder de frivillige Ædruelighedsbestræbelser virksom Støtte.

V.

Grundlovens Løfter om Retsplejen gennemføres.

Adgangen til at bringe Administrationens Afgørelser for Domstolene udvides.

Krigsretterne omskabes. Deres Virksomhedsomraade indskrænkes til militære Tjenesteforseelser.

De gejstlige Retter ophæves.

Straffelovgivningen bringes ved en gennemgribende Forandring i Overensstemmelse med Nutidens Opfattelse af Forbrydelse og Straf. Legemlige Straffe afskaffes.

I den civile Lovgivning tilstræbes nordisk Fællesskab.

VI.

Ved Statens Virksomhed for Folkeoplysning og Aandsliv sættes som Maa! at give alle lige Adgang til Kundskab og gøre alle delagtige i vor Kultur. Det tilstræbes at bevare og udvikle den nationale Samfølelse med vore Landsmænd udenfor Danmark.

Aandslivets Frihed anerkendes paa ethvert Omraade.

De bestaaende Rester af Censur afskaffes.

I den offentlige Skole tilstræbes Enhedsskolen. En virkelig Undervisningsreform i Folkeskolen gennemføres.

Skolen unddrages det gejstlige Tilsyn. Folkeskolens Lærere løses fra deres tvungne Forhold til Kirken. Det er Forældrene tilladt at fritage deres Børn for Religionsundervisningen. Naar Læreren ønsker det, fritages han for Religionsundervisningen. Den fornødne Tid til Religionsundervisning gives. Vejledende Tilidsmænd udgaaede fra Skolens egen Kreds indføres. Forældrenes Indflydelse paa Skolen udvides. Frie Skoler kan støttes af det offentlige, naar de staar Maal med den offentlige Skole og ikke skønnes at fremme Klasseinteresser.

Ved den videregaaende Udvikling af Valgmenighedernes Frihed og Menighedernes Selvstyre muliggøres Overgangen til et frit Menighedsliv uden Statens Indblanding. Rigsdagens Lovgivningsmyndighed paa det kirkelige Omraade oprettholdes.

Borgerlige Embedshandlinger foretages af borgerlige Myndigheder.

II

Idet Landsmødet henholder sig til Partiets Odense-Program, vedtager det i Tilknnytning dertil som Grundlag for Virksomheden i den første Rigsdagsperiode efter den ny Grundlovs Ikrafttræden følgende Arbejdsprogram:

Statsskatterne.

Den nuværende Beskatning af fast Ejendom ændres saaledes, at Skatten bliver en Grundskyld efter Princippet: Lige Skat paa lige Jord. Grundskyldens samlede Beløb bør være betydeligt større end de nuværende Ejendomsskatters Totalsum.

Den nuværende Formue- og Indtægtskat ændres ved Forhøjelse af Frigrænsen, saaledes at almindelige jævne Arbejdsindtægter bliver skattefri. Den stigende Skalas Trin udjævnes ved Indførelsen af en Rateskala. Stigningen gøres stærkere for de store Indtægters og Formuers Vedkommende.

Arveafgiften ændres saaledes, at Frigrænsen forhøjes. Afgiften forøges ved

stærkere Stigning for de største Arvebeløb og overfor fjernere Slægtninge.

Ved Forøgelsen af de direkte Skatter tilvejebringes Mulighed for en omfattende Nedsættelse af den indirekte Beskatning. Denne Nedsættelse sker planmæssigt, navnlig saaledes,

at Finanstoldsatser og Afgifter paa almindelige Livsfornødenheder i videst mulig Udstrækning fuldstændig bortfalder,

at saadanne Finanstoldsatser, der indtil videre maa bibeholdes, saa vidt muligt ændres til Værditold,

at Overgangen til Beskyttelsestoldens fuldstændige Bortfalden indledes ved en stærk Nedsættelse af de Toldsatser, der har beskyttende Virkning.

Kommuneskatterne.

Alle nuværende Ejendomsskatter ophæves og erstattes med en Grundskyld af mindst samme Størrelse.

Kommuner bemyndiges til selv at bestemme, hvor stor en Del af deres nuværende øvrige Skatter, de vil overføre til Grundskylden.

Kommunerne bemyndiges til at paalægge en Tillægsskat indtil en vis Højde (udover den almindelige Grundskylds-Procent) paa den Værdiforøgelse, fremtidige Grundvurderinger maatte udvise.

En almindelig kommunal Formueskat indføres.

Bevægelsesfriheden ved Paaligningen af den kommunale Indkomstskat forøges.

Prisen paa Vand, Gas og Elektricitet o. s. v. bør sættes saaledes, at Udbyttet af kommunale Føretagender til Beboernes Forsyning ikke faar Karakteren af en Forbrugsskat .

Adgangen til Jord.

Ved Ophævelsen af Baandet paa Len, Stamhuse og Fideikommisgodser paalægges en Grundskyld til Statskassen. Hjemfaldsrettens Værdi sikres Staten med et rimeligt Beløb. — Vallø og Vemmetofte undergives Rigsdagens Kontrol og Lovgivningsmagtens besluttende Myndighed.

Loven om Oprettelse af Husmandsbrug udvides saaledes, at der af Jord, som Stat og Kommune ejer eller maatte erhverve, saa vidt muligt skaffes Mænd og Kvinder, som maatte fremsætte Ønske derom, Adgang til at faa Jord til eget Hjem, imod af denne at vde fuld Rente.

De bestaaende Love om Brugsforhold paa Landet revideres med det Formaal bedre at sikre Brugerne mod urimelige Vilkaar.

Monopoler.

Ved Beskatning og virksom Kontrol

træffes der Foranstaltninger imod, at Forbrugerne uretmæssig udnyttes gennem Virksomheder, der udgør et faktisk eller retsligt Monopol, og som ikke — eller i hvert Fald ikke for Tiden — kan overtages af Stat og Kommune.

Lønningslove.

Ved Revision af Lønningslove bør Spørgsmaalet om Lønningernes Regulering i Forhold til Livsfornødenhedernes Pris komme under nøje Overvejelse.

Social Forsørg.

Alderdomsunderstøttelsen forbedres paa det bestaaende Grundlag, saaledes at der fastsættes Takster, der forhøjes i Forhold til Alderen ved Understøttelsens Begæring og reguleres efter Priserne paa de almindelige Livsfornødenheder.

Der fastsættes en aarlig Indtægt eller en dertil svarende Formue, som en Person maa være i Besiddelse af, uden at det forringer hans eller hendes Understøttelse. For de Personer, hvis Indtægt ligger over det fastsatte Minimum, nedsættes Understøttelsen med Halvdelen af den paagældendes Merindtægt.

Personer, der paa Grund af medfødt eller erhvervet Svaghed i en yngre Alder er blevet Arbejdsinvalid, faar en aarlig

Understøttelse, der retter sig efter Invaliditetsgraden.

Der skaffes de kroniske Syge Sygekasseforsikring ved særlige Tilskud fra Stat og Kommune.

En forsvarlig Mødreforsikring gennemføres ved Tillæg til Sygekasseloven.

Undtagelseslovgivningens Bortfald.

Tyendeloven ophæves. En særlig Beskyttelseslov for Tjenende under Myndighedsalderen gennemføres.

Søloven ændres med det Formaal at stille Søfolk lige med andre Arbejdere i retslig Henseende.

Skolen.

Folkeskolen forbedres særlig gennem forøget Klassedeling.

Der gives Ungdommen Adgang til fortsat Undervisning gennem kommunale eller andre af Staten anerkendte Fortsættelsesskoler.

Det gejstlige Tilsyn afskaffes og erstattes med stedligt Udvalg, valgte af Forældrene, i Forbindelse med et vejledende fagligt Tilsyn udgaaet fra Skolens egen Kreds.

Religionsundervisningen gøres til et frit Fag baade for Børnenes og Lærernes Vedkommende.

Befolkningen faar afgørende Indflydelse paa Ansættelse og Afskedigelse af Lærerne, dog saaledes, at disse værnes mod Vilkaarlighed.

Seminariuddannelsen forbedres.

Den højere Almenskole udvikles i størst mulig Tilslutning til Folkeskolen.

Der gennemføres en samlet Ordning af Statens og Kommunernes Tilskud til private Skoler, som staar Maal med den offentlige Skole.

Der ydes forøget Støtte til Oprettelse og Udvikling af offentlige Bogsamlinger.

Folkekirken.

Befolkningen faar afgørende Indflydelse paa Ansættelse og Afskedigelse af deres Præster, dog saaledes, at disse værnes mod Vilkaarlighed.

Adgang for Sogne- eller Valgmenigheder til Løsning af Stiftsbaand, eventuelt til at fritages for biskoppeligt Tilsyn og til at stilles direkte under Tilsyn af Kirkeministeren.

Afskaffelse af Præsteløftet.

Adgang for dertil skikkede til at modtage Præstevielse uden at være i Besiddelse af de hidtil gældende Betingelser derfor.

Gennemførelse af Ritualfrihed for Sogmenigheder og Valgmenigheder, sva-

rende til Lærefrihed, der har historisk Hævd her i Landet.

Indførelse af almindeligt borgerligt Ægteskab.

Indførelse af borgerlige Fødselsregistre.
Afskaffelse af Eden, der overalt afløses af en højtidelig Erklæring.

Kvindernes Retsstilling.

Kvinder bør have Adgang til Statens og Kommunens Embeder og Stillinger under lige Vilkaar med Mænd. Princippet: lige Løn for lige Arbejde tilstræbes gennemført.

Kvinder bør have samme Adgang som Mænd til Statens Seminarieuddannelse.

Ved Udøvelsen af Forældremyndigheden bør Mand og Hustru have lige Ret.

Raadigheden over det fælles Bo bør ikke som Princip være tillagt Manden alene.

Børn født udenfor Ægteskab.

Faderens Forpligtelse overfor Børn udenfor Ægteskab forøges, ogsaa ved Ændring af Reglerne om Arveret og Navn.

Alkoholspørgsmaalet.

Alkoholspørgsmaalets socialpolitiske Betydning kræver, at de samfundsmæssige Synsmaader maa være overvejende ved dets Behandling.

Et positivt Oplysningsarbejde om Alkoholens Væsen samt om et humant Redningsarbejde for Alkoholister maa gaa Haand i Haand med en Ædruelighedslovgivning, der i den størst mulige Udstrækning lægger Afgørelsen og Ansvaret hos de kommunale Vælgere.

Naar Ædruelighedskommissionen har afgivet Betænkning om Forbudsspørgsmaalet, bør den af Rigsdagen vedtagne Ordning gøres til Genstand for en Folkeafstemning.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk